

(Översättning)

Utlåtande till Pargas stad med anledning av motionen angående bidrag till väglagsfärjor som lämnats in vid fullmäktiges sammanträde

22.8.2023

Utlåtande med anledning av motionen angående rättvis och jämlik behandling vid fördelningen av kommunala bidrag

Lakimaa Oy/Susanna Ijäs, vicehäradshövding

Bakgrund

En fullmäktigeledamot har lämnat in en motion angående bidrag till väglagsfärjor vid fullmäktiges sammanträde den 18 mars 2024. I motionen framförs ett yrkande till Pargas stad om jämlik behandling av invånare. Yrkandet gäller jämlik behandling av stadens invånare när det gäller de bidrag som staden beviljar.

I motionen yrkas rättvis och jämlik behandling av personer som bor bakom en väglagsfärja och fast bosatta personer längs en enskild väg. Motionens centrala innehåll är att kostnaderna för en person som bor bakom en väglagsfärja inte får överskrida det belopp som en person som bor längs en enskild väg betalar till väglaget.

Principer för beviljande av bidrag till enskilda vägar och färjor har behandlats vid Pargas stadsstyrelses sektion för tekniska stödtjänsters sammanträde den 17 januari 2024 § 7. Samtidigt har det också beslutats hur det anslag som reserverats för vägunderhållsbidrag fördelas mellan väglagsvägar och väglagsfärjor.

Den fullmäktigeledamot som lämnat in motionen har tidigare framställt en begäran om omprövning av stadsstyrelsens [översättarens anmärkning: borde vara "stadsstyrelsens sektionens"] beslut om bidragsgrunderna, som stadsstyrelsen har förkastat genom sitt beslut den 4 mars 2024 § 61. De grunder som framförs i begäran om omprövning ingår i de grunder som framförs i den föreliggande motionen. I sin begäran om omprövning framförde fullmäktigeledamoten att de principer som sektionen godkänt inte är jämlika eller rättvisa till sitt innehåll och att kostnaderna för en invånare vars enda förbindelse är en privat väglagsfärja inte kan jämföras med kostnaderna för invånare som bor längs med en väglagsväg. Fullmäktigeledamotens begäran om omprövning behandlades som en begäran som framställdes på ändamålsenlighetsgrunder. I beslutet att förkasta begäran om omprövning hänvisades som motivering till följande principer i fråga om underhållsbidrag för väglagsfärjor:

Vägenderhållsbidraget till privata (väglag) färjor utgör ett lika stort procentuellt bidrag i proportion till de godkända kostnaderna anslaget ger möjlighet till. Bidraget räknas ut enligt formeln: sammanlagt bidrag till färjor (105 000 euro)/färjornas sammanlagda egenandel * den enskilda färjans egenandel. Bidraget utgör max den privata färjans egen andel efter statligt bidrag. Kostnader för administration ersätts inte.

I den nu inlämnade motionen föreslås att man utreder ett ärende som stadsstyrelsens sektion redan en gång har fattat beslut om. Undertecknad ombeds ge ett utlåtande om huruvida den praxis som stadsstyrelsens sektion har beslutat om är jämlik och rättvis.

Behandlingen av motionen och motionens innehåll

Stadsstyrelsen har den 15 april 2024 beslutat att sända motionen till sektorn för förvaltning och stödtjänster för behandling.

Det lagstadgade beredningsarbetet i ärendet har redan i praktiken utförts när sektionens tidigare beslut har beretts.

Kommunallagen har inte några bestämmelser om fullmäktigeledamöternas rätt att väcka motioner, utan rätten att väcka motioner bestäms i varje kommuns egen förvaltningsstadga. I 15 kap. § 146 "Motioner från fullmäktigeledamöter" i förvaltningsstadgan för Pargas stad begränsas inte ärenden som redan har behandlats utanför motioner som kan väckas.

Fullmäktigeledamöterna har enligt förvaltningsstadgan rätt att väcka skriftliga motioner i frågor som gäller stadens verksamhet och förvaltning. Det mest ändamålsenliga skulle vara att motionerna gällde sådana gemensamma frågor för kommuninvånare som inte har behandlats och beretts tidigare. Enligt förvaltningsstadgan har fullmäktige dock rätt att besluta vilka åtgärder det vidtar med anledning av motionerna och konstatera vilka motioner som är slutbehandlade.

Stadens befogenheter i fråga om avgifter som väglagen tar ut

I motionen framförs närmare de ekonomiska svårigheter som hänför sig till ställningen av väglag som har en färja att underhålla. Härvid yrkas i motionen att kostnaderna för en person som bor bakom en väglagsfärja inte får överskrida det belopp som en person som bor längs en enskild väg betalar till väglaget.

De avgifter som väglaget påför sina delägare kan väglaget självt besluta i enlighet med avgiftsgrunderna enligt lagen om enskilda vägar. Stadsfullmäktiges befogenheter sträcker sig inte till att bestämma storleken på väglagets avgifter. Till denna del är det inte ens möjligt att genomföra det som föreslås i motionen i och med att det faller utanför stadens befogenheter att bestämma väglagets avgifter. Stadens bidrag kan inte bindas till avgifter som ett enskilt väglag påför. Principerna för bestämmande av stadens bidrag eller villkoren för bidraget kan inte begränsa väglagets beslutanderätt enligt lagen om enskilda vägar.

Likställighet och jämlik behandling vid fördelningen av bidrag

Enligt 6 § 1 mom. i Finlands grundlag är alla lika inför lagen. De bidrag som staden beviljar väglag hör dock inte till stadens lagstadgade uppgifter. Det är klart att myndigheterna ska bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag på det sätt som avses i 6 § i förvaltningslagen. Kommunallagen har inte uttryckliga bestämmelser om möjligheten att avvika från likställighet

mellan kommuninvånare när bidrag beviljas enligt prövning. När kommunen fattar beslut om bidragsgrunderna anses den fullgöra en offentlig förvaltningsuppgift och därför kan till exempel ett godtagbart syfte eller proportionerliga medel enligt 11 § 2 mom. i diskrimineringslagen inte tillämpas som legitima grunder.

Med beaktande av bidragsanslagets begränsade belopp och de fastställda principerna för fördelningen av bidragen anser jag att bidragspraxisen uppfyller kraven i förvaltningslagen. Genom de fastställda principerna för beviljande av bidrag har man strävat efter en möjlighet att på ett jämlikt sätt bistå både de väglag som har en färja och de väglag som inte har en färja. Detta säkerställer att principen om ändamålsbundenhet iakttas. Om bidragen fördelas på det sätt som motionsställaren föreslår, blir inget av bidragsanslaget över till väglag utan färja. Alternativen är alltså inte jämförbara, alldeles som motionsställaren själv konstaterar.

Med stöd av lagen om enskilda vägar har staden rätt att besluta om de bidrag som av dess medel beviljas för väghållning av enskilda vägar. Staden har en omfattande prövningsrätt i ärendet. Den begränsas endast av rättsprinciperna inom förvaltningen som gäller för all förvaltningsverksamhet. Frågan är nu endast om beslutet om bidragsprinciperna är förenligt med likställighetsprincipen.

Vid prövningen av bidragsprinciperna kan syftet med, omfattningen och naturen av samt i synnerhet den totala effekten av den verksamhet som tilldelas bidrag beaktas. I budgeten och verksamhetsområdenas dispositionsplaner är det tillåtet att fastställa de medel som står till förfogande för bidragen. Kravet på jämlik behandling framhävs dock just i dessa situationer när myndigheten utövar prövning som berör enskildas rättsliga ställning eller verksamhetsmöjligheter.

I motionen betonas personernas olika ekonomiska ställning beroende på var de bor i kommunen. Det faktum att inte alla kommuninvånare befinner sig i samma ekonomiska situation på grund av trafikförbindelserna innebär inte att bidragsprinciperna strider mot principen om jämlik behandling. Det finns grundad anledning till olika behandling som hänför sig till den totala effekten av verksamheten och att det totala bidragsbeloppet som finns att tillgå är begränsat. Utgångspunkten är att likställighetsprincipen uppfylls så att samma principer som det behöriga organet på förhand har fastställt tillämpas på alla som ansöker om underhållsbidrag av staden.

HFD 16.1.2017:

Högsta förvaltningsdomstolen har vid bedömningen av bidraget till ungdomsorganisationen konstaterat att det faktum att det allmänna bidraget inte har beviljats till det belopp som ansökan gäller eller att det beviljade bidraget är mindre än det bidrag som beviljats vissa andra ungdomsorganisationer inte innebär att man har förfarit i strid med likställighetsprincipen när ministeriet har fattat beslutet. I ärendet har det inte heller framförts andra omständigheter som hänför sig till likställighet eller jämlik behandling av dem som ansöker om allmänt bidrag och på basis av vilka undervisnings- och kulturministeriet inom ramen för sin prövningsrätt inte skulle ha kunnat besluta om det allmänna bidraget för ändringssökanden. På de grunder som ändringssökanden anfört strider det överklagade beslutet inte mot rättsprinciperna inom förvaltningen som anges i 6 § i förvaltningslagen.

Sammanfattning

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänsters beslut om att anslaget på sammanlagt 255 000 euro för vägunderhållsbidrag fördelas så att 105 000 euro går till väglagsfärjor och 150 000 euro går till väglagsvägar och att bidraget räknas ut så att det sammanlagda bidraget till färjor

divideras med färjornas sammanlagda egenandel och multipliceras med den enskilda färjans egenandel, varefter bidraget utgör max den privata färjans egen andel efter statligt bidrag strider enligt min uppfattning varken mot kravet på jämlik behandling eller likställighetsprincipen. Vid prövningen av bidragsprinciperna kan den totala effekten av den verksamhet som tilldelas bidrag beaktas.

Med bidragsprinciperna har man strävat efter att beakta att det begränsade bidragsbeloppet riktas och räcker till både enskilda vägar utan färja och med färja. Det system som föreslås i motionen kan inte genomföras så att bidragsbeloppet binds till de avgifter som ett privat väglag påför, eftersom kommunen varken har möjlighet eller behörighet att påverka storleken på de avgifter som ett privat väglag påför.

Vichtis den 2 maj 2024

Susanna Ijäs, vicehäradshövding, jurist
Lakimaa Oy